

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

71. ÅRGANG

14. NOVEMBER 1959

A V I N N H O L D E T :

INNTIL DAGEN GRYR - ETT ÅR EFTER - EMIL BOYSONS
DIKT - FOR EN LEVENDE TRO - BLIKK PÅ TIDEN - VENOBA
BHAVE, EN KRISTEN KOMMUNIST - ER DET DUMT AV
DEM - NYTT FRA UTLANDET

NR

22

NESTE NUMMER UTKOMMER 28. NOVEMBER 1959

Plate-kveld

for alle interesserte, søndag 22. november (St. Cecilia-festen), i Foreningslokalet, Akersv. 5, Oslo.

P. Haeck vil kåsere om gresk-katolsk kirkemusikk i forbindelse med en ny grammofonplate: «La Liturgie roumaine de St. Jean Chrysostome», og introdusere den bemerkelsesverdige Kongo-platen «Missa Luba». Til slutt spansk folkemusikk.

OSLO KATOLSKE UNGDOMSLAG
KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josephs Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Arendal
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Bergen
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Tromsø
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Trondheim
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Hammerfest
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Hønefoss
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	} Lillestrøm
St. Mikael's Prestegård	
St. Theresia kirke	} Tromsø
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Trondheim
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Trondheim
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Trondheim
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO,

Urtegt. 29 11, tlf. 68 08 68, kontortid kl. 12-13 alle hverdager unntatt lørdag. Franciskushjelpens lege, dr. Margrethe Wehn, treffes etter avtale i telefon 56 60 78 onsdag kl. 18-19.

HVA ER UNDERFORSIKRING?

Hvis forsikringssummen er lavere enn verdien av Deres innbo risikerer De å ikke få full erstatning. La ikke dette hende Dem.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00

OSLO

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 15. NOVEMBER (26. s. etter Pinse): (Messe 6. s. e. Herrens åpenbaringsfest) Ep. 1. Tess. 1, 2—10. Ev. Matt. 13, 31—35. Mandag: Gjertrud, jomfru. Tirsdag: Gregorios, bisk., bekj. Onsdag: Vigsal av Peters og Pauls basilikaer. Torsdag: Elisabeth, enke. Fredag: Felix av Valois, bekj. Lørdag: Marias fremstilling i templet.
SØNDAG 22. NOVEMBER (27. og siste s. e. Pinse): Ep. Kol. 1, 9—14. Ev. Matt. 24, 15—35. Mandag: Clemens 1, pave, mart. Tirsdag: Johannes av Korset, bekj. Onsdag: Katarina, jomfru. Torsdag: Silvester, abbed. Fredag: Ferialdag: Lørdag: Marias lørdagsmesse.
SØNDAG 29. NOVEMBER (1. søndag i advent): Ep. Rom. 13, 11—14. Ev. Luk. 21, 25—33.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 119 49	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaksjonen 44 23 24. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86

Gunnel Vallquist:

INNTIL DAGEN GRYR

Flere av bøkene til den svenske forfatterinnen Gunnel Vallquist har i løpet av de siste årene vært presentert for St. Olavs lesere. I år har Bonniers utgitt en liten samling aforismer og meditasjoner fra hennes penn, «Till dess dagen gryr». Det er tre av disse fragmentene vi bringer her.

I.

«Å ville bli hellig.» I begynnelsen vil man det som en slags from selvfullkommengjørelse. Når man har oppdaget dette motivet, slutter man kanskje å ville det i det hele tatt — av frykt for selviskhet, av vemsel ved en selv. Siden hender det at en oppdager at en *må* ville bli hellig — ganske enkelt fordi noen må vitne om det uhørte. Og fordi intet annet vitnesbyrd er gyldig enn den totale selvforglemmelse som er kjærlighet — hellighet.

II.

Å ville både kjærligheten og seg selv er som å kaste seg fremover når man er bundet til en lenke. Under tiden kan den kraften som driver en, være så voldsom at lenken sprenge: Kjærligheten som med ett raserer alle hindere, den eksisterer nok, men den er sjelden definitiv. Det normale for den som vil elske, er envist og tålmodig å file på lenken: askese. Kjærligheten eller min egen vilje. Gud eller Mammon.

III.

De halvhjertet omvendte: de svake, alltid sårbare, urolige. Hva tanken og fornuften angår er de virkelig omvendte, de har troen, de ser troens konsekvenser og forsøker ikke å lukke øynene for dem. Derigjennom skiller de seg fra de utenpåkristne, de navn-

kristne, de «rettenkende», de på ingen måte omvendte; fra dem som bygger en mur av sine fordømmer, sine overbevisninger eller sine idéer, en mur til beskyttelse mot troens virkelige krav. For disse begynner omvendelsen i det øyeblikk da muren gir etter for nådens trykk, da evangeliet som virkelighet bryter inn i deres intellekt, i deres praktiske tenkning, i deres forestillingsverden.

De halvhjertet omvendte har ikke noen slik mur. De er rammet av en ubønnhørlig religiøs logikk. I stedet søker de å bygge opp en annen forsvarsmur, men instinktivt og ufrivillig — deres vilje er jo ikke hel; det er dette som ligger i ordet «halvhjertet».

Også deres hjerte er vel på sett og vis omvendt — men de bærer på et hemmelig sår, en skade, og det er den som er det dypest sett karakteristiske for dem. En grunnskade: psykisk forutbestemmelse, trauma på følelsens område, hjertets ubotelige uro — eller hva man nå vil kalle det. Til dette kommer så det ulegelige sår som er blitt dem tilføyet av nåden, som en gang for alle, definitivt, har rasert fornuftens forskansninger, slått omkull selve dens instrumenter: filosofi, menneskelig klokkskap, «riktige anskuelser» — alt dette som styrter sammen som et korthus når Gud viser seg.

Det som skiller dem fra helgnene er ikke måten å se og bedømme på, heller ikke deres dypeste lengsel. Det som skiller dem fra helgnene er dette: at de er ute av stand til å gi seg helt. Mens helgnene rykkes bort fra seg selv, med kropp og sjel, med forstand, følelse og vilje, mens helgnene er *hele*, forvandet til en guddommelig *handling* — er de halvhjertet omvendte smertefylt sønderlitthet. De har ingen forsvarsvåpen mot nådens krav, mot opplevelsen av Guds virkelighet — og de mangler kraft og mot til å gi det fulle svaret.

Årsaken ligger vel ofte og for en del i den grunnskaden som har gjort deres hjerte urolig — og som nettopp derigjennom har forutbestemt dem til å rammes og såres av nåden. Men i denne uroen, i dette behovet for følelsesmessig trygghet, en trygghet de aldri vinner — der ligger samtidig den bom som sperrer dem inne, som tvinger dem i flukt tilbake til seg selv, som hindrer dem i å gi seg fullstendig, å ta det definitive spranget ut i det ukjente — i Gud.

Finnes det noen redning for dem? I hvert fall ikke med utgangspunkt i dem selv: de er nå en gang for alle maktesløse, totalt ute av stand til å ta seg frem. Omvendelsen kan ikke bygge på noe fast punkt i deres hjerte, nåden fører ikke med seg en fri og «organisk» psykologisk utvikling, av samme art som hos dem skaden ikke har rammet. Og dog *kan* den definitive omvendelsen komme til dem — gjennom det som kalles *dilectio victrix*: kjærligheten som overvinner alt, kjærligheten når den plutselig tar form av en lidenskap som bryter inn i et menneskes hjerte, smelter dets motstand og med ett gir det mulighet for å vinne seier der hvor det tidligere bare har opplevd nederlag. Det er nåden i dens mest suverent seirende form; den er ingen teologisk hypotese, men en svimlende realitet som til og med middelmådig elskere av Gud kan ha fått erfaring for, på et eller annet «umulig» punkt i sitt liv.

De halvhjertet omvendte burde rent ut eie særskilte muligheter for å utsettes for den, eftersom de fremfor alt er sårbare; og sårbare ikke minst for nåden. Bare den seirende kjærligheten kan definitivt

Ett år etter

Johannes XXIII - ingen fange i Vatikanet

Av Henri Fesquet

Det fortelles, at samme aften som Angelo Roncalli var valgt til pave, kom en prelat til hans værelser og fant ham sittende sønderknust midt oppe i sin bagasje og be sin rosenkrans med tårer i øynene. Med ikke liten forferdelse gjorde Johannes XXIII seg bevisst den knugende byrde som ventet ham, — han som fremfor alt elsket frihet og likefremhet, og som fra nå av risikerte å finne seg selv som fange i Vatikanets glans og etikettens fordringer.

Men han skulle snart komme til å reagere. Det er umulig å forestille seg en større kontrast til Pius XII's styre og væremåte. Den ene, slank, elegant, aristokrat i ordets beste forstand, beholdt alltid en viss avstand, tross sin hjertens godhet. Han elsket praktutfoldelsen, folkemassene, de offisielle mottagelser. Oppe fra sin *sedia gestatoria* som han følte seg så hjemme i, utdelte han elskverdige smil og gester, seg vel bevisst å være Jesu Kristi representant. Når det gjaldt arbeidet, var han utrettelig; han tilbragte nettene med å forberede sine taler til den minste detalj; taler om de forskjelligste emner til de forskjelligste mennesker: Hvem har vel Pius XII ikke hatt anledning til å henvende seg til? Jordmødre, birøktene, trikkekonduktører, politibetjenter, søppelkjørerne i Roma, sykkelryttere, lærde, astronomer, leger, advokater Det ville ikke være mulig å sette opp en fullstendig liste over alle de profesjoner han har hatt i tale, og for hver enkelt pekte han på hva som var det vakre nettopp i hans yrke og hvordan man skulle oppfatte det for å være «lysets barn» i verden. Pius XII var fremfor noe annet *doctor* — lærer — vel bevandret på alle områder, og han lot aldri en anledning gå fra seg til å fortelle legfolkene at deres oppgave var å «hellige verden» (*consecratio mundi*). Autoritær av temperament som han var, hadde han nær kontakt med ytterst få mennesker; og alltid fryktet han for å vise seg uverdigg til det umåtelige ansvar han hadde overfor Gud og mennesker. Han hadde ingen statssekretær og gjennomgikk allting selv. Han var den første til å stå opp, og den siste til å gå i seng, og krevde enorme anstrengheter av sine medarbeidere. Den høytflyvende tankegang, den noble stil og den skarpe sans for de åndelige verdier som preger hans ensyklikaer, gjør dem til et monument som blir stående.

rive dem med seg, redde dem fra den skjebne som blir sinkene og de mislykkede til del — dem som er latt tilbake langs veikanten.

Slik som de engang er, er de til visse Guds vitner, men vitner gjennom sin fattigdom og sine mangler; de er for sine medmennesker en drikk som ikke formår å slukke noens tørst, men som vekker begjæret etter kilden; de er løftet som ikke kan holdes.

Johannes XXIII, derimot, er bonden. En godmodig kar, ville man si, som etiketten irriterer, og som ikke kan fordra bærestolen — *sedia gestatoria*. Han er en *hyrde* i ordets egentligste forstand. Romerne skulle fort bli klar over det — de som selv hadde glemt at paven, før han er overhode for Kirken, er biskop av Roma og *primus inter pares*. Hvor mange ganger har man ikke allerede kunnet iaktta Johannes XXIII til fots i Romas gater eller på veiene i omegnen! En romer, av fransk opprinnelse, sa småleende til meg: «Jeg venter stadig å treffe ham på bussrute 64, akkurat som en møtte ham i sin sorte soutane i metroen i Paris, dengang han var nuntius.»

En enkel folkets mann, som slett ikke er troende katolikk, sa det slik: «Med en sånn pave kunne jeg godt tenke meg å gå og ta et glass på en kafé!»

Johannes XXIII har vært sett i Trastevere, i de skitne smugene i det gamle Roma; man har sett ham konfirmere alminnelige folks barn i Romas kirker; man har sett ham prate med fangene i Romas fengsler og med de syke på hospitalene; og når noen av de «offisielle» eller lederne for disse institusjonene har villet trenge seg imellom og forhindre den direkte kontakten, har han ikke alltid kunnet skjule sin irritasjon.

Straffanger i det romerske sentralfengsel «Regina Coelis» tiljubler den Hellige Far.

— Hva heter du?

— Angelo!

— Se det! Jeg også! svarte paven den syke, som var både beåret og forvirret!

Man har sett Johannes XXIII med ett gjøre tegn til sin sjåfør om å stanse, gå ut av bilen og vandre opp trappen i en beskjeden leiegård for å avlegge en overraskende trøstevisitt hos en gammel sengeliggende dame, som knapt trodde sine egne øyne når hun så paven forsiktig åpne døren inn til seg.

Nå ser man også — og det er en revolusjon — Johannes XXIII komme anstigende inn i Peterskirken uten *sedia gestatoria*, mens mengden synger Credo (et middel man har funnet på, blir det sagt, for å hindre folkemassen i å klappe og rope). Han leser også undertiden messen der i kirken mens han utveksler svarene med folket — slik som det nå gjøres i nesten alle sognene f. eks. i Paris. Og etter evangeliet vender han seg til de troende med en sjarmerende enkelhet, og sier noen likefremme ord, som om det var en fortrolig liten prat.

Denne åpenheten, og enkelheten ved disse gudstjenestene, behager ikke alltid visse romerske kretser, men de begeistrer derimot de små, ikke minst medlemmene av Katolsk Aksjon, som på denne måten føler seg like hjemme i San Pietro som i sin sognekirke.

Johannes XXIII er den umiddelbare kontaktsmann. Han har en nesten fysisk avsky for de offisielle mottagelser og de akademiske taler. Som bonde elsker han hverken de tomme fraser eller hofffolkens smiger. Han setter derimot pris på fortrolige samtaler, og stadig blir vi vitne til små rørende gester fra hans side. Var det ikke han som en dag, da han mottok en anglikansk geistlig, hvis brevvar temmelig velbrukt, spontant overlot sitt eget til gjesten, uten engang å bry seg med å ta ut av det de fromme minnebildene, slike som enhver prest har liggende innimellom bladene i sin bønnebok?

Paven elsker å si sannheten som den er, uten omsvøp. Han er ikke imot kritikk, dersom den blir frembåret på en måte som ikke sårer. Hadde man noen gang før hørt en pave omtale Kirkens sønderbrutte enhet i ordelag som disse: «Det er ikke vår hensikt å avholde en historisk prosess, å foreta en undersøkelse av hvem som da hadde rett og hvem som hadde urett. Vi må dele ansvaret.»

All denne godmodighet, vennlighet og likefremhet skal heller ikke få oss til å glemme de fremragende egenskapene hos denne pave, selv om denne likefremheten uroer enkelte, — slike som bryr seg mer om titler og om *decorum* enn om de evangeliske verdier! Ingen må ta feil her: Hans Hellighet Johannes XXIII er på en gang en åndens mann og en *leder*, som er fast bestemt på ikke å la sitt pontifikat gå over i historien uten å ha fattet bestemmelser av betydelig rekkevidde. Det ble tydelig nok, da han i januar forkynte sin tredobbelte hensikt: 1) Å sammenkalle til et økumenisk konsil; 2) Å innkalle en synode for bispedømmet Roma; 3) Å reformere kirkeretten. Det første som kommer til å bli gjennomført er synoden, som skal avholdes ved juletider.

Hva skal denne synoden til?

Johannes XXIII, biskop av Roma, vet at hans eget bispedømme har viktige reformer behov, når det gjelder evangeliseringsarbeidet. Den Evige Stad er kanskje enda mer enn Paris et misjonsområde. An-

tallet av ekte katolikker er relativt lavt, og i dette tradisjonsbundne land aner man nesten ingenting om hvordan arbeidet for de ikke-troende må legges an.

I Roma gjenstår det ennå å foreta den religions-sosiologiske analyse som er nødvendig for å få klarhet over situasjonen. Særlig i forstedene må sognene revidere sine evangeliseringsmetoder med tanke på disse «halvt katolikker, halvt kommunister» som blander sammen rutine og religion, som glemmer at kristendommen er i sitt vesen en indre religion, hvis oppgave er en moralsk og åndelig fullkommengjørelse, og ikke en forsikring overfor evigheten! Den romerske geistlighet er også lite heldig fordelt. Alt for mange prester er opptatt med administrative oppgaver, eller med undervisning i skolene, og ikke mange nok med selve evangeliseringsarbeidet. Alle vet det, men knapt noen våger å si det, enn si ta i bruk de midler som trenger for å reformere gamle og falleferdige institusjoner. Men Johannes XXIII, «hyrdenes hyrde», både vet det, sier det, og vil at der skal skje en forandring, koste hva den koste vil. Han mener at hans eget bispedømme bør foregå verden med et eksempel.

Dermed vil pave Johannes XXIII uten tvil snart komme til å gå for en «revolusjonær» pave, selv om han ikke ønsker å gå for fort frem på noe punkt; både på det pastorale og på liturgiens område kommer hans arbeid til å sette spor etter seg i hans bispedømme. Han lar seg ikke narre av ord, og vet godt at klappsalvene og hurraropene fra innbyggerne i hans bispedømme ikke nødvendigvis er tegn på en brennende tro.

Uten tvil blir mange ting klarere når resultatet av synoden blir kjent om noen uker. Og meningen med de ordene som er blitt mottoet for hele hans pontifikat vil tre enda tydeligere frem, det som formleres i Johannes XXIII's første ensyklika, *Ad Petri Cathedram*: «Sannhet, enhet og fred.» Det fremtidige kirkemøte vil ha som formål på en gang å fornye Kirken og å opfordre de «adskilte brødre» til å slutte seg til den. Foruten de økumeniske problemer sies det at også avslutningen av Vatikan-konsilet kommer på dagsordenen, det som ble avbrutt før man hadde kunnet definere biskopenes status. Ennvidere er det sannsynlig at man kommer til å studere legfolkets stilling; paven har nylig erklært at dette er «et overordentlig alvorlig spørsmål» og bebudet en ensyklika om emnet.

Der tales også i velinformerte romerske kretser om å studere dogmets «sosiale dimensjoner». I Frankrike har teologene allerede tatt opp dette spørsmålet og bidratt til å avsvække den religiøse individualisme som i det 19. århundre har hatt en tendens til å gjøre religionen til utelukkende en privat og personlig sak. Konsilet kommer sikkert til å ta et nytt skritt i deres retning. Det er også påtrengende nødvendig, i en tid hvor sosialismen og kommunismen stiller alle spørsmål nettopp fra den kollektive synsvinkel.

Til sist: Det er verd å legge merke til den direkte tonen som Johannes XXIII benytter seg av i sin ensyklika, og den vekt han legger på å understreke «Guds barns frihet». Og ikke minst de anglikanske og orientalske kirkesamfunn vil sikkert vite å sette pris på den liberale måte han presenterer Kirken på: «Enhets i de ting som er sikre, frihet i de mer tvilsomme, kjærlighet i alt.»

Emil Boysons dikt

II

Om troskap mot fortiden

I Boysons lyrikk blir ekte følelser sjelden betraktet som «umiddelbare» i vanlig forstand. De avhenger av menneskets vilje til å holde sin lampe tent og sinnet rede. Ved en slik erfaring gjør dikteren front mot den travle eller oppjagede tidsånd, — noe som igjen får videre konsekvenser. Travelheten har jo også den virkning at menneskene hurtig kvitter seg med inntrykk som har mulighet for å sette spor og bli til minne. Erindring og hastverk kan vanskelig gå sammen. Men Boyson tar erindringens parti.

Ved siden av beredskap er nettopp etterprøving en av de vesentligste verdier hans dikt har å sette opp mot all geschäftighet i tiden. Om man i «Kvelds-salme for Mannen» tar travelheten for seg, gir et annet nokså analogt dikt som heter «Dikterens nattevakt» et bilde av den troløst glemsomme menneskehet.

Vi vil se litt nærmere på dette diktet som henvender seg til en ansvarsbevisst dikter. «Alle uten du drar hjem til søvnens kilde», — slik åpner det. Byen faller til ro etter den travle dag. Gatene tømmes. Men det ligger en uhygge i den øde stillhet som senger seg over menneskenes bosteder. De som er der inne, lar ikke dagen passere gjennom sin vurderende erindring før de haster mot glemselens sluk. Bak høye, stengrå gravbygninger har alle tenkt å legge bort fortiden — livets hele sum og denne dag — uten å anstrenge seg med å finne en mening i den. Er det så merkelig at det høres som en undertrykt angst i den gjenlyd den våkende dikters skritt vekker mellom de grå fasader? De ligger der som en kirkegård for alt hva livets flod har ført med seg hit og nå akter å forlate for godt «lik en uløst gåte, lik et sviktet krav». Og en tung belastning på sjelene er all den fortid som ikke er gjort opp. Så blir det dikterens sak å møte det uoppgjorte:

*Øv ditt våkne verk: at måle — prøve — veie
til du gjør dig fri med Ordet som forstår
om der fins en mening som er verd at eie
i hin forte rus hvis navn nu er «Igår».*

Mens andre poeter kan se dikterens oppgave i å forkynne eller erkjenne eller meddele sine følelser, ligger Boysons program gjemt i begrepet «nattevakt»: Dikteren skaper sammenheng mellom dagene ved å våke seg gjennom den troløse natt. Det er i fin harmoni med dette program at livets erfaringer i Boysons dikt får anledning til å tone ubesværet ut. Man finner en egenartet troskap i hans vers. Karakteristisk for hans holdning er det for eksempel at når han skriver et dikt som heter «Høysommer-morgen», så har diktet en avsluttende del om «Sensommer-kveld». Selve denne sammenstilling gir et annet perspektiv til opplevelsen enn én av titlene alene ville

gi. Høysommormorgen kommer med den store, klare ro og med sollys som «tidløst brytes mot løvets kyst» og forvilles i dets «grønne labyrinter». Og menneskets hjerte —:

*hengir sig trygt og lydig til Morgenens nåde
midt i en sommer som stigende dråpe for dråpe
vet med sig selv at dens høieste flodmål er nådd.*

Det er i seg selv en opplevelse stor nok til å fylle et sinn til randen. Men evig er den jo ikke. Senere følger kvelden, og da er den flammende livsfylde borte for lengst:

*Efter den store glød som stilt forblodde,
bare en undring fordi vi endnu lever*

Den lille undring er en bro, en spinkel men nødvendig bro mellom dagen og kvelden. En opplevelse er nemlig ikke henvist til ett av to tidspunkt: den levende nutid og den senere erindring. Midt mellom dem er det plass til et tredje, et vesentlig øyeblikk i tiden. Just idet opplevelsen er forbi eksisterer den ennå intakt. Den har etterlatt seg spor som ennå har dens fulle avtrykk, men spor uten motstandskraft mot nye interesser som beiler til sinnet. Ennå eksisterer den imidlertid:

*Liksom det sluknede bål
lønn-tegn i urørt aske
innen et åndepust
splitter den ad som støv*

Hvem har ikke sett et brent brev som ennå bærer innskriften tydelig frem før asken smuldres opp? Slik er det etter all rolig forbrenning og slik er de spor en opplevelse kan efterlate. Dette lønn-tegn har Boyson ofte dvelt ved. Avtrykket som blir igjen røber noe om opplevelsens kvalitet og varige mening, — den lar seg ennå avlese i øyeblikket før alt blir borte.

Ikke minst i Boysons kjærlighetsdikt er denne tanke fremherskende. Bildet av sporene i asken er egentlig brukt om lykkens spor i en kvinnes ansiktstrekk og da i forbindelse med en situasjon som dikteren må ha funnet særlig meningsmettet: øyeblikket da kjærlighetens ekstase just er forbi. En rekke dikt er samlet om dette tema.

Spor i asken er skjøre og gjemmer et budskap som nok er håndgripelig nært, men allikevel ikke tør røres. Vårt liv fra dag til dag avsetter imidlertid også andre, mer robuste spor — synlige for hver som tåler møtet med egen fortid. De ting vi omgir oss med i det daglige liv, de hus vi lever i, de rom vi bebor vil litt etter litt bli preget av vår egen tilværelse — i den grad at et våkent møte med disse tingene er kontakt med noe varig i vår egen eksistens. Mennesket er omgitt av en meningsfylt og talende verden i sten og i tre.

Slik heter det i diktet om «Det forlatte kammers»:

*Stuen bier, trofast som en kiste,
stum av fortid som en moders skjød.*

Og i «Stuens kveld»:

*De bleke teppene skinner
lik smerter som lengst er glemt.
Tingene venter lik minner
urørlig sammenstemt*

For en levende tro

Et nytt tidsskrift: «Ånd og Liv»

Det er et gledelig trekk ved mange av våre nordiske katolikker at de har solide kunnskaper om sin tro. Mange av dem har fått sin religionsundervisning i moden alder og hatt anledning til lange private samtaler med en prest. Gang på gang er de utsatt for angrep eller nysgjerrige spørsmål fra sine omgivelser og dermed henvist til å fordype sin kjennskap til en religion de kanskje ellers ville ta som en selvfølge eller noe en gang for alle vedtatt og hevet over all diskusjon. Faktisk er mange nordiske katolikker flinke til å *forsvare* sin tro. Det er jo heller ikke så lenge siden de serier av apologetiske skrifter som de ble forsynt med, ble kalt «Til forsvar for sannheten».

Imidlertid er sikkert mange av de samme katolikker blitt klar over at det er noe som er viktigere enn å forsvare sin tro — nemlig å *leve* sin tro.

Gud taler til oss i sin Sønn, han meddeler seg til oss, innvier oss i sine egne tanker og planer. Troen er den evne han har gitt oss for at vi skal kunne ta imot hans ord, så vi virkelig kan bli kjent med ham, kan bli fortrolige med ham og forenes med ham. Det er ved troen vi kjenner igjen hans røst, ved den at vi oppfatter Bibelens ord som Hans ord, at vi bekjenner hans Sønn i Kristi skikkelse, at vi finner Kristi lære og virke i Kirkens lære og i dens hellige handlinger. Det gjelder for oss å la denne overnaturlige evne, troen, utfolde seg og virkelig sette oss i kontakt med de realiteter den er skapt for å se.

Selvfølgelig skal vi beskytte våre øyne og forsvare dem — de er altfor kostbare til at vi lar dem komme til skade. Men vi bruker dem først og fremst til å *se*; til, gjen-

nom dem, å komme i kontakt med den verden som er vårt naturlige miljø. — Selvfølgelig skal vi forsvare vår tro. Men vi skal *bruke* den, først og fremst, — bruke den til å komme i kontakt med denne Guds verden som er vårt overnaturlige miljø.

Og det er i dette troens eget liv, i troens egen utfoldelse, at flere og flere føler trang til å få hjelp. De ønsker en veiledning i troens daglige bruk. De ber om hjelp til å innstille sjelen riktig, til å innta troens holdning. De ønsker også at de realiteter — Guds mysterier — som troen er skapt for å få ta i, blir fremstilt slik at de umiddelbart kan tas opp og assimileres. Bibelens ord, dogmenes skatt, teologiens lære, de kristne erfaringer kan trenge å bli samlet og innbyrdes belyst for virkelig å fange og glede troens øyne.

Det er for å svare på dette behovet at det lille danske katolske kvartalskriftet «Ånd og Liv» er blitt til. Det setter seg til mål å bygge opp troens liv både ved inngående analyser av de kristne mysteriers innhold og sammenheng og ved praktisk veiledning i troens bruk.

Tidsskriftet, som altså utkommer fire ganger i året, søker i hvert nummer å konsentrere oppmerksomheten om et enkelt emne. I sitt første nummer presenterer det en rekke tekster og betraktninger omkring påskens mysterium. Nr. 2 bærer titelen «Helligånden» og det nylig utkomne nummer 3 behandler Davids Salmer. Det fjerde, som er under forberedelse: «Bøn om enhet i troen» vil hjelpe både menighetene og den enkelte til å be sammen med hele Kirken i sann «økumenisk» ånd.

Det er Pauluskredsen som står som utgiver for disse små heftene. Kvaliteten i de første numrene lover godt for hele foretaket, og man skulle ønske at flest mulig ville oppdage dem og bruke dem til å vokse sunt og jevnt i *troens liv*.

Th. P.

*Hvad kjærlighet gjennemfamlet
uten sin vei at forstå —
lik fremmede tegn står det samlet
omkring oss i kveldens grå.*

Ut fra slike og lignende vers i Emil Boysons «Utvalgte dikt» og øvrige samlevers er det fristende å si: Den som holder kontakt med sin egen fortid lever i en verden av forståelige tegn. Glemselen derimot avskjærer forbindelsen både bakover i tiden og utad mot den ytre verden.

Beredskap og etterprøving — de to tidløse og tidsbeseirende holdninger som har vært omtalt i disse artikler — er nærmest å betrakte som en grunnvoll under Boysons åndelige byggverk. Å ta hele hans lyriske produksjon og byggverket selv i øyesyn ville føre for langt. Men her i St. Olav kunne det være naturlig å kaste et blikk til slutt på et dikt som har et noe spesielt emne.

Det er et Madonna-dikt — det første autentiske på norsk i moderne tid? Det heter «Gotisk alterbilde». Karakteristisk må man kalle det at Boyson har grepet dette emne — en billedstøtte av Maria — i det øyeblikk da luften ennå bærer spor av en stor opplevelse:

*Der står luften gjenklangs-åpen
hvor en engel kom med bud —
stivnet hyller nåde-kåpen
folde-stumt den spinkle brud*

Ellers er en av grunnidéene i diktet at her er en makt som holder livet fast i tidløs ro — på en dypere og personligere måte enn asken og stuen man ferdes i:

*Dette ansikts myke smerte
hører fjerne hjerters bønn
Våkner nu mitt eget hjerte,
lyttende ved bunnløs brønn?*

*Slekt bak slekt så skygge-tåker
nøde tanken mildt i knø
foran Den hvis forbønn våker
når vi intet mer kan se.*

Det er et levende vesen som opprettholder fortiden og bærer den frem mot frihet og forløst mening ikke uten analogi med poeten i «Dikterens nattevakt», men med andre dimensjoner over oppgaven:

*Snart må natten rå' alene,
dumt som i en lukket kum —
vinduers avglans koldt forstene,
søiler slukkne og bli Rum.
Men pånytt, før Alt er endt,
gjennom mig en segnet slekt
hilser Henne som har kjent
Kallets verdens-tunge vegt.*

Daniel Haakonsen.

BLIKK på TIDEN

Victor Smith -
«Kirken, et kraftfelt.»

i Stavanger-dømen, siterer Rudolf Steiner's ord om at «foran ethvert skritt i erkjennelse går tre skritt i moralsk henseende», og er ikke redd for håndfast å la sitt kunstsyn ta farge av overbevisninger som han har tilegnet seg gjennom møtet med Moralsk Opprustning. Når han her generaliserer og filosoferer, setter vi unektelig ett og annet spørsmålstegn i margin. Men hva Victor Smith sier om den kunst som gror frem av troens jordsmonn, bærer ekthetens og den varme overbevisnings preg, og sier oss noe om ham selv som han kan være kjent av, både som kunstner og som menneske:

«— Mener De at en kunstner som

skal dekorere i en kirke må være kristen?

— Dypest sett, ja. Han behøver ikke nødvendigvis være det når han får oppgaven. Men det er Kirkens svikt hvis han ikke blir det under arbeidet. Kirken skulle være som et kraftfelt man kommer inn i og blir bestrålet av og forvandlet av — eller lyset blir for sterkt, og man trekker seg tilbake.

Jeg merker ofte når jeg skal dekorere en kirke menighetens begeistring for de seierrike og glade motiver. Samtidig forinner jeg en frykt for det som gjør seieren mulig: Fornektelsen av seg selv, korsfestelsen, lidelsen. Jeg tenker stundom på om dette er en almindelig tendens. Gir Kirken menneskene det de vil ha istedenfor det de trenger?

(. . .)

De ypperste russiske ikoner hvis klarhet og glød nettopp skjønnåndene idag beundrer, ble skapt av helgener og asketer. Den største og grunnleggende maler blant dem påla seg selv aldri å sove i liggende stilling for å identifisere seg med Kristi lidelser.

Den store renessansemaleren Fra Angelico kunne ikke male korsfestelsen uten at tårene rant nedover ansiktet hans. Det var ham det samme enten han malte eller han bad. Om han av sine foresatte i klosteret ble satt til å bemale en vegg eller vakte gjestene i klosterhaven, så var det for ham ett og samme kall.

Når man tar opp spørsmålet kunst og moral må man først bli klar over om der i det hele tatt eksisterer en moralsk orden, eller om livet i sitt vesen er tilfeldig og meningsløst, fortsetter Victor Smith. Her er vi tvunget til å ta et standpunkt — og unnlater man å velge har man også foretatt et valg.

Mitt liv bygger på at Skaperen har en plan med verden og hvert enkelt menneske. Og min eneste oppgave blir da å finne min plass i denne skaperplan.»

BJELLA PÅ KATTEN

■ Rundt omkring i velferdsstatens allehånde velsignelser tasser der en grå og nesten usynlig katt, som skyter rygg og hveser mot foreldrenes selvfølgelige rettigheter — i barnas navn. For vår del synes vi folk må være nærsynte som muldvarper dersom de i jernteppenes århundre finner det betryggende at Staten — av alle instanser! — skal gi seg av med å «forsvare barnas rettigheter mot foreldrene», som lektor Helge Ytrehus nylig var ute og antydte i en «Dagblad»skronikk. De halvtotalitære tendenser i demokratiet går så stillferdig på katterpote at selv liberalerne mister balansen for ikke å komme til å trække dem på haletippen.

Tendensen har blant annet vært merkbar i norsk pedagogikk etter krigen, hvor kullsviertroen og taktløsheten i hele test-systemet har skapt en lett forklarlig irritasjon hos foreldrene. Blant annet har Knut Tvedt, Kringkastings allsidige økonomidirektør, både i NRK og i Oslo skolestyre vekket sansen for at om tests (evneprøver) i seg selv er en god og nyttig ting, så må der gås frem med lempe. Og direkte skandaløs finner vi den samling opplysninger som «Aftenposten» (morgennr.

KALDBLODIG

■ Under titelen «Moralsk ansvarlighet» kommenterer «Dagbladet» på lederplass (23. oktober) det faktum at 1000 norske kvinner og menn har undertegnet et opprop, der de tar på seg det moralske og økonomiske ansvar for de barna som tenkes født med en så sterk arvelig belastning at det etter det nye lovforslaget om adgangen til å avbryte svangerskap vil være lovlig for moren å få drept og fjernet fosteret.

Det er en dypfryst prosa.

Bladet har to vesentlige anklager å rette mot de tusen underkriverne. For det første at de angivelig mangler medfølelse med de foreldre som rammes av ulykken ved å få et åndssvakt eller arvelig belastet barn. For det andre at de undervurderer — og selv aldri ville kunne dekke — utgiftene ved den pleie og omsorg disse barn trenger fra det offentlige, «fra vogga til graven».

Til gjengjeld har vi en anklage i motsatt retning: Bladet overser kaldt og rolig at alternativet til disse to problemer er å slå disse barna ihjel. Det kan ikke nytte å påberope seg «det alminnelige synet blant folk idag» som noen slags ufeilbar instans i så alvorlige spørsmål: Så lenge nær sagt alle de ansvarlige rådgivende og avgjørende instanser, med helsedirektøren i spissen, hardnakket fortier det biologiske og moralske faktum at det menneskelige foster er en *person*, og har en sakesløs persons absolutte krav på samfunnets beskyttelse mot drap, er det umulig å gi problemet om *abortus provocatus* noen realitetsbehandling i den offentlige debatt. Og hva nettopp den moralske indignasjon angår, så er den lite kledelig på hold hvor man finner det etisk riktig å ta livet av barnet for å skåne foreldrene for sorg og offer, eller for å spare Staten for utgifter til hva Hitler-Tyskland kalte «uproduktive folkefeller,» og som man under diktaturet, med hedenskapets logikk ga en tilsvarende skjebne.

Menneskeverdet — det også i «Dagbladet» høyt besungne og besnakkede menneskeverd — får man begynne med å oppdage i de svake: de ufødte og de gamle. Det er der vår sivilisasjons humanitet stilles på sin første avgjørende prøve. Vår løsning av de gamles problem, ved å samle dem og gjemme dem bort i hygieniske forværelser til døden, kan i høy grad diskuteres. Hva det ufødte barn angår forekommer saken oss enda klarere: Den nedvendte tommelfinger over det sakesløse og vergeløse liv er et barbariets brohode. Det lukker jernringen om det kristne kapittel i vår historie: Med den er vi tilbake ved utgangspunktet; utsetningen av det uønskede barn. Metoden er i mellomtiden blitt klinisk og antiseptisk. Men realiteten er den samme.

AV TROENS JORDSMONN

■ Kan en ikke-kristen kunstner skape kristen kunst, for eksempel kirkekunst? Mang en katolikk ville si ja, blant annet fordi han må tro sine egne øyne og hva de forteller om den ikke-troende kunstners veier inn i de kristne mysterier, innenfor den katolske kirkekunstens og kirkebygningens renessanse etter krigen.

En norsk kunstner, maleren Victor Smith, som selv er overbevist kristen, svarer derimot nokså kategorisk nei, i et levende intervju med «Morgenbladet»s Erik Egeland (31. oktober). Victor Smith, som på en fremragende måte har løst en av de største kirkekunst-oppgaver i Norge etter krigen. fondvinduet

31. oktober) kan legge frem, når det gjelder en gallup-undersøkelse blant elevene i Oslos realskoler. En psykologistudent har fått tillatelse til å dele ut spørreskjemaer som, selvom besvarelsen forblir anonym, synes å ha vært av en noe nærgående og litt for suggestiv art. Det kan kanskje diskuteres. Det uantagelige er derimot at diskuteres kan det nettopp *ikke*, fordi professor Johannes Sandven ved Pedagogisk Institutt, som har gått god for tiltaket, nekter foreldrene adgang til innholdet i det skjema som i skoletiden blir forelagt deres barn til besvarelse. Dèt forekommer oss å være en skjev oppfatning, eiendommelig hos en fagmann, av hvor grensen mellom foreldrenes og skolemyndighetenes kompetanse og autoritet blir å trekke. Meningen er sikkert god, men begrepsforvirringen er her både beklagelig og symptomatisk for hjemmenes defensiv i barneoppdragelsen. Når «Aftenposten» — det fredsæle organ — kan referere en samtale mellom sjefredaktør Einar Diesen og professor Sandven som følger, er det visst på høy tid å reagere:

— Men når en prosent som kanskje er meget liten reagerer på den måte at de kommer hjem som «vettskremte jentunger» som en far uttrykte det, mener professoren da at det er så vesentlig at en kanskje større prosent reagerer uforstyrrelig på saken, at det ikke spiller noen rolle om en mindre prosent kommer vettskremt hjem?

— Jeg vet ikke at noen er kommet hjem på den måten.

— Jo, det vet De. Det har jeg nettopp fortalt Dem.

— Ja, De sier det. Og hvis det er slik gjør det meg meget vondt. Det var ikke hensikten.

— Et spørsmål, professor, vi har hele tiden måttet bygge på de muntlige gjengivelser som vi har fått og som barn har gjengitt etter hukommelsen. Vi kjenner ikke skjemaets ordlyd. Vi kan ikke garantere at vi har gjengitt de påklagede ting ordrett. Kan vi få se skjemaet?

— Ja, hvis De vil love ikke å offentliggjøre det.

— Det måtte nettopp være hensikten å bringe det til lesernes kunnskap, så noe slikt kan vi ikke love.

— Da får De ikke se skjemaet».

Nei takk!

IDÉHISTORIKEREN

■ Sjelden kan vel en selv høyt fortjent åndslivets mann lytte til en så enstemmig og varm hyldest som den professor A. H. Winsnes møtte på sin 70-årsdag nylig (25. oktober). I dags- og tidsskriftspresse, i foredrags og festskrifts form har hans fine forskerprofil og mangesidige livsverk som foreleser og forfatter vært gjenstand for uforbeholden anerkjennelse. Det er mer enn fortjent. Ikke minst har jo *europæeren* Winsnes — den kristne humanisten — vist hele slektledd av studenter og intellektuelle den vei som fører ut over vår lokale begrensning og dens farer for kulturell innavl — hen til strømninger i tysk, fransk og engelsk åndsliv som sto i fruktbar og utfordrende motsetning til det fremherskende hjemlige pietistiske eller marxistiske ortodoksi. Han er — ved siden av professor Peter Rokseth — et skoleeksempel på hva den enkeltstående personlighet kan makte og bety i et lite akademisk miljø, hvor hjemføringen av mektig strømninger i europeisk åndsliv kan komme til å stå og falle med én mann, og således gjøre ham i en viss forstand uerstattelig. Her har professor Winsnes' forskergjering frembudt en lykkelig harmoni mellom konsekvens og fornyelse, ut fra en ufanatisk og rommelig menneskelighet og et rikt sinnets register som favner fra den ydmyke pietet til den elskeligste ironi.

I «Minervas Kvartalsskrift» (3, 1959), som forøvrig med et fyldig og fengslende høstnummer bekrefter sin stilling som det beste av våre tidsskrifter, finner én av de mange som professor Winsnes har veiledet i de humanistiske studier, stud.mag.art. Lars Roar Langslet, uttrykk for noe vesentlig ved det som særlig siden siste krig har foregått omkring idéhistorikerens lærestol ved Universitetet i Oslo:

FRA OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Flyktningåret

Da både de kirkelige og verdslige myndigheter i et helt år vil sette alt inn på å få slutt på det så sorgelige flyktningeproblem, oppfordrer H. H. Biskopen alle bispedømmets katolikker, både de enkelte og foreningene og Ordenssamfunnene til å gi sitt bidrag til innsamlingen for flyktningene. Det er både en menneske- og kristenplikt å hjelpe til at de mange ulykkelige som ennå må friste sitt liv i menneskeverdige forhold, kan bli integrert som fullverdige medlemmer i det menneskelige samfunn. Til våre gaver og bidrag skal vi også føye vår daglige bønn om at Gud må gi sin velsignelse til dette store formål.

Nyutnevnelse

H. H. Biskopen har utnevnt fra 1. nov. i år pastor Edvard Dahm Vogt til kapellan ved St. Pauls kirke i Bergen. Pastoren er nå vendt tilbake til Norge etter å ha fullendt sine studier i Rom.

«St. Olav»

Da redaktøren for St. Olav, pastor Hansteen Knudsen, er sykmeldt for en lengre tid fremover, vil pater Hallvard Rieber-Mohn O.P. og pater Erik Gunnæs O.P. på anmodning av H. H. Biskopen midlertidig overta redaksjonen av bladet.

«Intet kunne ligge Winsnes fjernere enn å ville pådytte andre sine egne meninger. Den doserende *hybris* har han ingen del i. Hans pedagogikk er den sokratiske: å avsløre de umodne, ufordøyde halvtankene og være fødselshjelper for den tenkning som bærer modenhetens og personlighetens stempel. Det er typisk at den store skare som har vært hans elever gjennom årene representerer vidt forskjellige tankeretninger. I den forstand har ikke Winsnes dannet noen «skole». Det stempel han har gitt sine elever har ikke vært et fastlagt sett meninger, men noe langt viktigere og mer bærekraftig: ærefrykt for det som er av ånd, for hjertets og sinnets dannelse, og for menneskets uendelige verdighet. I en tid hvor de klassiske humanistiske idealer har vært tråkket i sølen, endog av mange intellektuelle, har Winsnes hørt til dem som har tatt parti på «den annen front», i opposisjon mot den ideologi som opphøyer de materielle prosesser til historiens egentlige mening, og som reduserer mennesket til en verdiløs del av et kollektiv. For Winsnes er idéen om den menneskelige persons uendelige verdi mer og mer kommet til å stå som den bærende i vestlig kultur: personen er, for å bruke mester Thomas Aquinas' ord, «perfectissimum in tota natura». Hvor bevisstheten om denne idé synker bort, rykker totalitarismens kynisme og menneskeforakt inn».

Det er professor Winsnes' uvisnelige heder at han i vårt åndsliv har vært en nobel tjener for den idéen.

Frater Candidus.

VINOBA BHAVE - en kristen kommunist?

Av Bede Griffiths O.S.B.

Dom Bede Griffiths er en engelsk benediktiner som for et par år siden slo seg ned i India i den hensikt å innføre en ny form for klosterliv der. I likhet med flere andre vil han ikke simpelthen innføre de vesterlandske benediktinske institusjoner i India, men skape en original syntese av den benediktinske inspirasjon og de indiske klostertradisjoner. Om denne grunn-intensjon: å undersøke om ikke meget av den religiøse arv i India i virkeligheten faller sammen med evangeliske tanker — vitner også denne artikkelen. Den beretter litt om Mahatma Gandhis disippel Vinoba Bhave, hvis egenartede jordreform-bevegelse har funnet gjenklang på alle hold i India, og støttes såvel av regjeringen som av de politiske partier, kommunistene innbefattet.

Vinoba Bhave ble berømt da han i 1951 slo seg ned i staten Hyderabad, som dengang var praktisk talt helt kontrollert av kommunistene, og startet en bevegelse han kalte *Bhoodan* («Jord-gaven»). I motsetning til kommunistene foretrakk han å be de store jordeierne om frivillig å gi fra seg noe av sine eiendommer til de jordløse, fremfor å ta det fra dem. Resultatet overgikk alle forventninger. Hundretusener av acres jord ble straks skjenket bort, og hittil er tallet nådd fem millioner acres.

Nå er dette riktignok meget mindre enn Vinoba tar sikte på, for han trenger femti millioner acres for å løse Indias jordproblem. Men det er en lovende begynnelse. Og dette resultat oppnådde han ved å vandre fra landsby til landsby og tale med innbyggerne for å bli klar over deres faktiske behov. Selv er han en asket, en av disse «hellige menn» som inderne alltid har hatt en stor ærefrykt for. Klokken tre om morgenen står han opp hver dag for å be. Så gir han seg ut på sine vandringer, inntil nylig gikk han fra tolv til femten engelske mil om dagen. Nå og da slår han seg til for dagen i en landsby for å spørre ut dem som bor der. Han spiser nesten ingenting og lever nesten bare på surmelk, blant annet fordi han har mavesår. Det er typisk for Vinoba at han kaller denne sykdommen sin «velsignelse», fordi den har satt ham i stand til å redusere føden til det absolutte eksistensminimum.

Siden han som ung mann for første gang møtte Gandhi, har Vinoba viet sitt liv til å tjene Gud, og som Gandhi har han innsett at å tjene Gud er noe som virkeliggjøres når vi tjener vår neste. Noe av det mest karakteristiske som fortelles om ham er, at da han engang hadde tilbrakt en hel dag med å spørre ut de to tusen beboerne i en landsby og selv ble spurt om han ikke var trett, så svarte han bare: «Gud har besøkt meg over to tusen ganger i dag.»

Hva er det så Vinobas plan går ut på? Likesom Gandhi tar han sikte på å gi den indiske landsby dens opprinnelige uavhengighet tilbake. Ettersom den første fase

av hans *Bhoodan*-bevegelse nå er tilbaketrukket, og veldige jordområder er blitt skjenket til de fattige, legger bevegelsen snarere vekten på hva den kaller *grandan* — dvs. «landsby-gaven». Hele landsbyer er blitt skjenket ham, og han søker nå å organisere dem etter kooperative retningslinjer. Jorden tilhører landsbyen som helhet, og innbyggerne går sammen om å dyrke den. Utdelingen av jord foregår i forhold til familienes størrelse, omfanget av deres tidligere eiendommer, og så videre. Der er med andre ord rom for atskillige variasjoner, men hovedsaken er at denne fordelingen er noe som landsbyen selv bestemmer. Faktisk arter landsbyen seg som enslags uavhengig republikk, og lærer å ivareta sine egne saker og interesser.

Vinoba er overbevist om at jorden, akkurat som luften og sjøen, må være felleseie, I hans øyne er det alt sammen Guds gaver. Om man nå innvender at dette er jo rett og slett «kommunisme», så er svaret kanskje at det er kristen kommunisme. Vi må ikke glemme at mange av kirkefedrene, særlig den hellige Ambrosius og den hellige Johannes Kryssostomos, mente at all jord opprinnelig var en gave til det menneskelige *felleskap*, og at det var synden som egentlig bragte den private eiendomsretten inn i verden. Men enda viktigere er det å understreke at Vinobas «kommunisme» forutsetter det frie samtykke.

Som disippel av Gandhi tror Vinoba på de to grunnleggende prinsippene *satya* (sannhet) og *ahimsa* (ikke-vold). Dette gjør hans bevegelse til det stikk motsatte av marxismen. For «sannhet» betyr for Vinoba som for Gandhi en lydighet mot det indre lys og samvittighetens stemme, som er Guds stemme. Og med *ahimsa* mener han at enhver anvendelse av «ikke-vold» er tillatt når det gjelder å virkeliggjøre hans idealer. Han krever at man helt gir avkall på lidenskaper og selvishet, og sier at han selv lærte denne selvfornektelse av Mahatma Gandhi.

Faktisk går Vinoba lenger enn Gandhi når det gjelder «ikke-besittelse». Han vil at folk frivillig skal gi avkall på retten til eiendom, fordi de har overvunnet selve gleden ved å eie, i sitt eget indre. Hva har egentlig en kristen å si til dette? For meg ser det ut som om Vinoba bare krever virkeliggjørelsen av Evangeliet og av det avkall på personlig eiendom vi finner hos de første kristne når vi leser, at «hele mengden av troende hadde ett hjerte og en sjel, og ingen av dem sa at det han eide var hans, men de hadde alt i sameie» (*Apostelgjerningene* 4, 32). Det eneste vi kan sette et spørsmålstegn ved her, er om hvorvidt gjennomsnittsmennesket er istand til dette.

Her må det fastslås at både i India og i Det fjerne Østen i sin alminnelighet har denne idéen en mektig appell. Folkene der er langt mer «kommunalt» og kollektivt innstilt, og felleseie ligger lett for dem. Det er en

Er det dumt av dem?

I en leder tar det franske katolske billedbladet «LA VIE CATHOLIQUE ILLUSTRÉE» opp et alvorlig problem: Pressens diktatur over lesernes sinn, når det gjelder å fastslå hva som er «viktig nytt» og hva som bare er verdig en liten notis. Under den utfordrende titelen «Er det dumt av oss?», spør redaksjonen for det hypermoderne ukebladet seg selv om den gjør rett i å gi førsteplassen til det stoffet som faktisk er viktig. Og for å gjøre klart hva den mener, forteller den følgende: Forleden ble der i et fransk radioprogram foretatt en rundspørring blant lytterne. De ble fortalt at

- nylig foretok prins Rainier og prinsesse Grace av Monaco en reise til Paris,
- nylig døde en av Frankrikes mest berømte tindebestigere, Claude Kogan,
- nylig lyktes det en fransk lege, professor Hamburger, å overføre en nyre fra ett menneske til

av årsakene til kommunismens veldige tiltrekningskraft i Østen, hvor den amerikanske kapitalisme og dens sans for privateiendom og individets frihet virker lite fristende. Jeg har ennå aldri støtt på noen indier som ikke fordømte kommunistenes voldsmetoder og ateisme. Men fellesskapets ideal, tanken om å dele godene og arbeide for det felles beste, øver en veldig tiltrekning på dem.

Det er umulig idag å si hva Vinobas bevegelse vil føre til. En kan ha grunn til å frykte at hans idealisme vil vise seg virkelighetsfjern, og at kommunistene vil avløse ham med sine hensynsløse metoder. Men har vi kanskje ikke grunn til å håpe at det må lykkes Indias landsbyer å ta det første skritt i retning av et fellesskaps samfunn som svarer til det sanne kristne ideal?

Et samfunn som er grunnnet på Evangeliets prinsipper, på Gudstro, ikke-vold og frivillig felleseie, et samfunn hvor individet selv gir avkall på retten til privateiendom og deler hva han har med de trengende, men selv er garantert hva han behøver for seg og sine, et samfunn av frie mennesker som organiserer sitt samliv i fellesinnsats og med felles ansvar for lov og orden — det samfunnet er det Vinoba arbeider for. Som kommunistene tror han at i et slikt samfunn ville Staten simpelthen «visne bort», og en sentral regjeringsmyndighet ville bli overflødig. Kanskje er det bare en utopi. Men foreløpig har han i hvert fall Statens fulle støtte, og hele Indias undervisningsvesen legges opp i dette perspektiv, i og med opprettelsen av «grunnskoler», der landsbybarna formes etter disse idéer, og mottar dem sammen med opplæringen i en skapende håndens gjerning.

Det står for meg som om en kristen bare kan se på denne bevegelse med den aller varmeste sympati og med bønn om at den må stå under Guds velsignelse. Og det var å ønske at flere kristne aktivt arbeidet for den.

et annet — en operasjon som bare er lyktes én gang tidligere,

- nylig stemte den franske nasjonalforsamling over Algerie-politikken.

Hvilken av disse fire begivenheter synes De var viktigst? Lytterne ble ikke svar skyldig. Det strømmet inn med telefoner og brever, og en knusende majoritet var enig om at det langt viktigste her var professor Hamburger's operasjon, som kanskje åpner en vei til livet for hittil dødsdømte mennesker.

Så langt er alt bra. Men, skriver J. Dubois-Dumée i «La Vie Catholique Illustrée», alt er ikke fullt så bra dersom vi undersøker hva pressen, dags- og ukepressen med de store opplag, gjorde ut av disse begivenhetene. Der kom prins Rainier og prinsesse Grace inn som en overlegen nr. 1, til tross for at deres reise ikke hadde den aller ringeste betydning for menneskehetens skjebne eller velferd. Nyre-operasjonen ble, om ikke direkte fortidd, så ihvertfall forvist til en liten notis som nok de fleste overså.

Trekket forteller litt om den avstanden mellom fantasien og virkeligheten som presse, radio og fjernsyn banker inn i oss alle. De tre avgjør, med knusende overmakt, svaret på dette spørsmålet: Hva er det som angår oss mennesker mest? Og mon de ikke er litt for raske med den avgjørelsen.

Også på våre nordlige breddegrader ser vi dags- og ukepressens folk mer og mer bøye seg for et tidens dogme: At leserne «vil ha» den skitne strømmen av forbrytelse, sladder, sex og tomhjernet sosietetsnytt som mer og mer fyller spaltene. Er nå det så sikkert?

«Vi for vår del,» skriver Dubois-Dumée, «tror ikke det. Vi har valgt å respektere våre lesere og såvidt mulig feste oss ved de begivenheter som virkelig oppløfter og foredler, fremfor de bloddryppende forbryter-reportasjene og de sladderaktige skandalehistoriene.» Det er ikke dermed sagt at der ikke kan være ett og annet å si både om filmstjerner og gifteferdige prinser og prinsesser — der finnes en menneskelig måte å omtale også dem på. Men en leges triumf i tvekampen med døden, eller utfordringen fra et land hvor våre medmennesker plages og går til grunne under sult eller tortur, eller seirer over sin dystre skjebne gjennom offervilje og felles innsats, er viktigere «nyheter» enn kaptein Peter Townsends private hjerteanliggende eller prins Ali Khans gevinster på veddeløpsbanen. En redaksjon som her forsømmer å gi hver enkelt begivenhet dens rette rang i menneskeverdig verdiskala er en fare for sine lesere. Er de kritiske og intelligente, så er smuss-stoffet en fornærmelse. Er de derimot svakere utrustet og kritisk underutviklede, så er det en forførelse til en enda mer utarmet og frynset menneskelighet.

Disse betraktningene er ellers noe mer enn et vakert ønske. Enhver leser av ukebladet «La Vie Catholique Illustrée» vet at de hver uke omsettes i en trykksak som uavlatelig siden starten har øket sitt opplag i retning av millionen. Og dette renslige bladet er jo heldigvis ikke det eneste beviset på at urensligheten og smaksforfallet i dags- og ukepressen — en sorgelig internasjonal kultursykdom! — ikke bare er kynisk, men at det også er dumt.

Et dementi

Den Portugisiske Ambassadør i Oslo har sendt oss følgende beriktigelse til artikkelen «Salazar og Kirken» i «St. Olav» nr. 18 i år:

«St. Olav»s lesere må ikke bli sittende igjen med det feilaktige inntrykk de kan ha fått etter å ha lest ovennevnte artikkel. Det er aldeles uriktig at det er noen motsetning mellom Stat og Kirke i Portugal. Det er tvert imot et godt og hjertelig forhold mellom de statlige og kirkelige myndigheter. Kirken nyter full frihet.

Vel er det sant at biskop Gomes av Oporto i fjor sendte et personlig brev til Salazar der han sterkt kritiserte forskjellige ting og slik skapte en viss spenning. Men det var bare en *forbigående* episode som ikke har ødelagt samarbeidet mellom Kirke og Stat til folkets beste.

*

«St. Olav» takker for disse supplerende opplysninger og bringer dem gjerne til lesernes kunnskap.

Mariakongregasjonen

Få vet kanskje at Mariakongregasjonene er grunnlagt av den hellige Ignatius av Loyola (1491-1556). Han samlet en gruppe på tolv menn om seg, som skulle hjelpe ham i nestekjærlighetens tjeneste. Også hans medarbeidere, som Frans Xaver, Petrus Faber og Petrus Canisius, dannet slike grupper med tilsvarende formål. De ble kalt Mariakongregasjoner, bredte seg etterhvert til en rekke europeiske land og ble kanonisk anerkjent av pave Gregor XIII i 1584. Etter en tid ble der også dannet egne kvinne- og ungdomsgrupper.

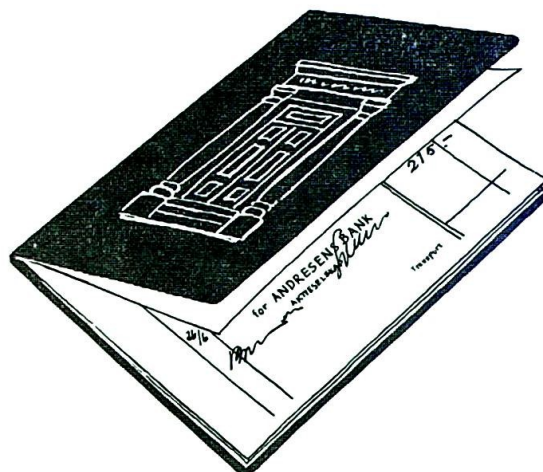
For tiden er der ca. 45 000 Mariakongregasjoner med 10 millioner medlemmer spredt over hele verden. Bevegelsen har kunnet glede seg over støtte og oppmuntring fra høyeste kirkelig hold, blant annet fra pave Pius XII.

I spissen for hver Mariakongregasjon står en *preses*, som ved sin side har et styre bestående av prefekten, sekretæren, kassereren og to styremedlemmer, samt deres suppleanter. Adgang til å bli medlem har enhver katolsk kvinne som ønsker å leve i overensstemmelse med kongregasjonens regler. Før opptagelsen er der en prøvetid, aspiranttiden, og opptagelsen må oppfattes som et høytidelig uttalt forsett om å ville leve som medlem av kongregasjonen livet igjennom. Kongregasjonens lover er å betrakte som et hjelpemiddel til å omsette i liv og gjerning de idealer bevegelsen står for. Først og fremst til å tenke og føle med i Kirken, og forbli dens trofaste barn både i sitt offentlige og private liv. Der legges vekt på at medlemmene fremmer mottagelsen av Kirkens sakramenter, bidrar til gudstjenestenes skjønnhet og høytid, støtter aktivt det karitative arbeide, har omsorg for ungdommens sjelelige vel og slutter opp om den gode presse og litteratur.

Her i Norge finnes der foreløpig bare én Mariakongregasjon, nemlig i Oslo. Den har sine møter hver første onsdag i måneden, da medlemmene samles til andakt og lesning av kongregasjonsbønnene i St. Josefs kapell eller i St. Olavs kirke. Derefter følger et samvær med underholdning av forskjellig slag — foredrag, demonstrasjoner eller kunstnerisk underholdning. To dager i året holdes retrett. Første søndag i hver måned går kongregasjonens medlemmer sammen til alters.

Omkring midten av februar arrangerer Mariakongregasjonen hvert år en to dagers basar, hvis inntekt går til

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

vedlikeholdet av Persbråten, feriehemmet for katolske skolebarn, som er noe av en hjertesak i Kongregasjonens sosiale arbeid. Kongregasjonen søker også for blomster og lys til enkelte kirkelige høytider.

Preses i Mariakongregasjonen i Oslo er for tiden sognepresten ved St. Olavs kirke pastor *J. Fishedick*. Prefekt er *Sonia Mortensen*, viseprefekt Margrethe Høye, kasserer Regine Olafsen, sekretær Tullik Tvedt og styremedlemmer Alice Holm Hanssen og F. Vik Andersen. Årskontingenten er beskjedne fem kroner.

Mariakongregasjonen er tilsluttet Norges Katolske Kvinneforbund, og derigjennom de katolske kvinners Verdensforbund, og medlemmene holdes orientert om internasjonale saker av interesse. Mariakongregasjonen i Oslo har 100 innskrevne medlemmer. Det er et tall som tåler å utvides, likesom mange av de innskrevne medlemmer nok kan aktiviseres, og nye kongregasjoner kan tenkes opprettet i andre byer.

Det er imidlertid ikke *tallet* som utgjør Mariakongregasjonens styrke og innflytelse, men *ånden*. Det er den som alene «gjør levende». Og *Per Mariam ad Jesum* — Til Jesus ved Maria! — er Mariakongregasjonens formål i et nøtteskall.

Sonia Mortensen.

70 år

*Pastor J. J. Borsboom, rector ved Vår Frue Villa, Montebello, fyller 70 år den 28. november.
Våre varmeste lykønskninger!*

UTLANDET

Allikevel intet møte i Venezia?

Det møtet mellom katolske og ortodokse teologer, som var bebudet å skulle finne sted i Venezia i 1960, slik som tidligere nevnt i «St. Olav», vil det foreløpig ikke bli noe av. Det har ganske vist vært ført forhandlinger om et slikt møte, men før de kunne nå frem til et positivt resultat, gjorde feilaktige og sensasjonspregede pressemeldinger at de ortodokse prelater foreløpig trakk seg tilbake fra forhandlingene. Den katolske initiativtageren til disse forhandlingene, Mgr. Dumont (leder for det katolske økumeniske institutt «Istina» i Paris), uttaler overfor *Les Informations Catholiques Internationales* sin dype beklagelse av dette, men antyder samtidig et håp om at misforståelsene vil vise seg å være oppklart når forhandlingene i den nærmeste fremtid forhåpentligvis blir gjenopptatt. I alle tilfelle er interessen for «det katolske problem» på ortodokst hold et faktum som ikke kan annet enn å føre til stadig utvidede kontakter mellom katolikker og ortodokse.

VATIKANET

Biskopsynoden offisielt innkalt.

Pave Johannes XXIII har nå offisielt innkalt det før omtalte romerske biskopmøte til 25. januar 1960. Innkallelsen foreligger i et av Paven håndskrevet dokument til formannen i den forberedende kommisjon, erkebiskop Traglia. Skrivelsen er datert 25. oktober. (KNA)

Paven lider av revmatisme.

I den senere tid har pave Johannes XXIII hatt revmatiske smerter i høyre ben. Den medisinske behandling har hjulpet, men flere besøk som han hadde planlagt utenfor Vatikanet i begynnelsen av november måtte utsettes.

Prins Albert og prinsesse Paola i audiens.

Den belgiske prins Albert av Liège og prinsesse Paola, som Paven fra først av skulle ha vigslet siste sommer, men avsto fra av politiske hensyn, ble møtt i audiens i Vatikanet 22. oktober.

BELGIA

Nytt katolsk universitet åpnet.

I instituttet St. Ignatius i Antwerpen er det foretatt en høytidelig åpning av to universitetsfakulteter, også kalt St. Ignatius. Det er belgiske jesuittpatres som skal lede det nye universitet. Det blir et historisk-filosofisk og et sosial-økonomisk fakultet.

DANMARK

Tysk utstilling i København.

Etter tilskyndelse fra Danske bokhandlers importforening er det åpnet en tysk bokutstilling i København. Utstillingen er ment å fremme de kulturelle forbindelsene mellom Danmark og Tyskland, og blant de fremlagte bøker

er det også et utvalg moderne katolsk litteratur. Ved åpningen leste den kjente katolske dikter Werner Bergengruen fra egne verker.

Tyske ordenssøstre åpnet ny barnehave.

I Birkerød ved København har Ordenssøstre av Det kostbare blod nå begynt en barnehave. Kongregasjonen har fra før av et hus på Bornholm. (KNA)

ENGLAND

Klosteret på Caldey er blitt abbedi.

På et generalkapitel som cistercienserordenen holdt i Citeaux i Frankrike i september, ble det kjente Caldey kloster i England tilkjent status som abbedi. En av munkene i Caldey, Dom Samson Wicksteed, er valgt til den første abbed. Abbeden er 37 år gammel, og har bl. a. studert kirkerett ved Det gregorianske universitetet. Under krigen tjenestegjorde han i det engelske flyvåpen.

I et brev til St. Olav gir den danske munk i Caldey abbedi, broder Maria Laurentius, alias Per Waagøe, som har mange venner i Norge, uttrykk for sin store glede over klosterets fremgang og sin glede over å være der.

Ellers er Caldey velkjent hos oss gjennom den norske cistercienserpater John Gran.

Jesuitt i St. Paul-katedralen.

For første gang siden Reformasjonen

Gjør Deres

venner

til

ST.OLAVS

venner!

har en katolsk prest talt offentlig i St. Paul-katedralen i London. Jesuittpater Thomas Corbishley holdt 30. oktober et foredrag i anledning av et program til minne om Sir Stafford Cripps, Labour-skattekansler i det første britiske etterkrigskabinett. Cripps var en kristen arbeiderpartipolitiker.

FRANKRIKE

Kardinal tar til orde for afrikanernes verdighet.

Kardinal Liénart talte nylig i Lille til 4 000 medlemmer av den franske Pax-Christi-bevegelse om Afrikas oppvåken, og betegnet den som «et av de vanskeligste og mest påtrengende spørsmål i vår tid». Det er ikke forenlig med en

P 12-2-59

Plaza-så klart!

BÅDE KING SIZE OG FILTER

Fåes både i
10- og 20-pakning

J. L. TIEDEMANN'S TOBAKSFABRIK

kristen holdning å motsette seg det sorte kontinentets vilje, og ikke forstå befolkningens ønske om å få utvikle seg med sine egne krefter og ut fra sin egenart, sa kardinalen.

Tidsskriftet «Présence Africaine» (Afrikansk nåtid), hadde kort tid etter en lederartikkel hvor det ble sagt at «en anerkjennelse av afrikanernes lenge oversette og forhånte verdighet er en forutsetning for gode og varige fremtidige forbindelser med Afrika».

ITALIA

Et-års dagen for Johannes XXIII's kroning.

I Italia og hele verden for øvrig ble et-årsdagen for pave Johannes XXIII's kroning feiret med høytidelige gudstjenester. I England for eks., ble dagen husket i hele landet som «Festa del Papa.»

Søster Pasqualina får nye oppgaver.

Pave Pius XII's husholderske i 40 år, den tyske ordenssøster Pasqualina Lehner, er blitt priorinne for søstrene i det nord-amerikanske kollegium i Roma. Hun er nå 65 år gammel.

Kristi liv i fjernsyn.

Kristi liv her på jorden blir fremstillet i en ny serie i det italienske fjernsyn. Første sending med tittel «Hvem er Jesus» ble vist 3. november, og sendingen fortsetter hver 14. dag fremover.

Ansvarshavende for dette religiøse program er en kapusinerpater, Mariano da Torino, som har påtatt seg denne fremstilling av Jesu liv på grunnlag av vitenskapelig forskning. Blant det anvendte materiale er egyptiske papyrusruller, manuskriptene fra Qumran og de nyeste utgravninger i Nasaret.

Stor pengesum til pater Pios's sykehus.

Den kjente italienske kapusinerpater Pio er tilkjent en arv på ca. 22 millioner kroner. Mario de Giacomo, en italiener, hadde testamentert hele sin formue til sykehuset som pater Pio har grunnlagt og driver ved hjelp av gaver fra private.

Pater Pio's sykehus som kalles «Hus for lindring av lidelser», ligger i sør-øst-Italia, og er meget stort.

SOVJET-UNIONEN

Bibelen — ideologisk smuglergods.

Det russiske billedbladet Ogonjok har nylig hatt en reportasje, der det heter at de turistene som bringer med seg til SSSR «pornografiske skrifter og bibler» driver «ideologisk smugling». Artikkelen er illustrert med reproduksjoner av religiøse bilder og bibler, beslaglagt av tollene i Brest-Litovsk.

SPANIA

Regjeringen overveier en status for protestantene.

Det forlyder at den spanske regjering har til hensikt å forbedre de spanske protestanters stilling gjennom nye lover, som skal garantere deres religiøse rettigheter. Lovforslaget er ennå ikke ferdig utarbeidet, men det heter at utenriksministeren, Fernando de Castiella, ser med velvilje på tanken. Likeledes skal en rekke spanske diplomater akkreditert i de vestlige land ha insistert på nødvendigheten av en slik lov for å gjenreise Spanias prestisje i de demokratiske lands øyne.

SUDAN

Atter to misjonærer utvist.

Ifølge *Times'* korrespondent i Khartum er to katolske misjonærer — to Verona-patres i september blitt utvist av Sudan, fordi de angivelig har hjulpet en ung pike å unndra seg Dinkastammens lover.

Sammenhengen var følgende: En ung pike, datter av en Dinka-høvding, ønsket å gå i kloster. Det betydde at familien ville gå glipp av de ca. 100 kyr som hennes ekteskap ville ha innbragt dem. Familien hentet henne flere ganger ut av klosteret, men måtte til sist gi etter for hennes motstand. Imidlertid anklages de to patres for bistand ved brudd på stammens lover og dertil for kidnaping, og tvinges til å forlate landet.

I løpet av det siste året er syv misjonærer blitt utvist av Sudan — under forskjellige påskudd.

SVERIGE

En litterær storbedrift.

Den svenske katolske presten og kunsthistorikeren, Trygve Lundén, har oversatt den hellige Birgittas «uppenbarelser» fra latin, og verket er utkommet i i fire ruvende bind med en mengde utsøkt vakre illustrasjoner på Allhems Förlag.

Pastor Lundéns imponerende arbeide er blitt prisbelønnet av det svenske litterære selskap «De ni».

SØR-AFRIKA-SAMBANDET

Afrikanske land

protesterer mot rasepolitikken.

Delegerte fra seks afrikanske land, Kenya, Uganda, Tanganyika, Sansibar, Belgisk Kongo og Ruanda-Urundi, har vært samlet til møte under ledelse av den katolske statsminister i Tanganyika, og besluttet fullstendig å boikotte Sør-Afrika-Sambandet på det industrimesige området. De afrikanske land vil dermed ramme Sambandets rasepolitikk, som er rettet mot alle fargede mennesker.

I de nevnte 6 afrikanske land er det 38 millioner innbyggere, og av dem 9 millioner katolikker.

VEST-TYSKLAND

300 000 DM. til pater Leppich i München.

Den kjente folkepredikant, pater Leppich, som gjennom sine innsamlinger har skaffet hjelp til nødstilte områder i Asia og til en mengde hospitaler for spedalske, fikk under en foredragsserie i München nylig gjenstander og pengemidler for tilsammen ca. 300 000 DM. (Over en halv million kroner.) Godt og vel 110 000 mennesker hørte hans foredrag i München. Alt det som ble gitt der skal benyttes til levnetsmidler for underernærede mennesker i Asia. (KNA)

SHELL — ARENDAL

Tlf. kontor 2013
Anleggstlf. 1848

ARENDAL

OLAV SLAATTENE

Gartner

Tlf. 1958

Havstad, Arendal

THS. LØVOLD

Grunl. 1886 — Tlf. 1173, 1495

Maling - Tau - Duk - Koster og børster

Skibsrekvisita - Malerverer

Engros og en detalj

BRØDRENE PETERSEN

Skomakerforretning

Arendal

PEDERSEN & CO.

Fiskebryggen

Arendal

M. A. STIANSEN

Herreekvipering - Guttekonfeksjon

BYGGMESTER

HANS NILSEN

Neset 362

Arendal

Lunde & Co.

Dodge - Folkevogn - Deler og rekvisita

Tlf. 2860 — 3800

Abonner på på ST. OLAV, eller kjøp enkeltnummer i:

Cammermeyers Boghandel A/S, Karl Johansgt., Oslo.

Narvesens Kioskkompani A/S, Stortingsgt., Oslo.

Concentra, Akersgt. 61, Oslo.

St. Olav's eksp., Akersv. 5, Oslo.

Kr. 18.— pr. år, kr. 4.50 pr. kvartal, kr. 0.75 pr. nummer.

Kristendommen på sosialdemokratens program.

Det nye programmet til det tyske sosialdemokratiske partiet som skal foregges en ekstraordinær partikongress i Bad Godesberg den 15. november, er nettopp blitt vedtatt av partiledelsen. Av innledningen fremgår det at partiet setter kristendommen på førsteplassen blant de åndelige verdier som inspirerer sosialismen. Det heter: «Den demokratiske sosialismen har sine røtter i Europa, i den kristne etikk, i humanismen og i den klassiske filosofi. Den foregir imidlertid ikke å fremsette definitive sannheter, ikke av likegyldighet overfor ideologiene eller de religiøse sannheter, men av respekt for trosfriheten, som hverken et politisk parti eller staten bør ha noen innflytelse på.»

Biskopelig intervensjon i industrikrise.

To tyske prelater, biskopen av Essen og erkebiskopen av Paderborn, har ut-

talt seg i anledning av den økonomiske og sosiale krisen som truer i kullgrubedistriktene i Ruhr. Overfor den stadig voksende konkurransen fra oljekompagnienes side, er det blitt besluttet å stenge en rekke kullgruber. Biskopene påpeker da, at om de ikke har økonomiske direktiver å gi er det visse almenlydige lover som ikke må las ute av betraktning. Før grubeieerne går til det alvorlige skritt å stenge en virksomhet, må de huske på:

At rettferdigheten, ikke profitten, må være grunnprinsippet for problemenes løsning;

at arbeideren har rett til å betraktes som et menneskelig vesen, ikke som en brikke i et sjakkspill, og dersom han må overføres til et annet arbeid, må det være under all mulig hensyntagen til hans rett til et minimum av enhet og kontinuitet i sitt liv.

BASAR

til inntekt for DOMINIKANERNES nye kloster

på

S.ta Katarinahjemmet, Gjerstadgt. 8, Oslo.

Åpent hver dag fra kl. 12, t.o.m. mandag 23. nov.

NORSK TEATERFORESTILLING KL. 20:

LUDVIG HOLBERGS «JEAN DE FRANCE»
(lørdag 14., torsdag 19., lørdag 21. og søndag 22. nov.)

FRANSK TEATERFORESTILLING KL. 20
(mandag 16. og onsdag 18. november).

Søndag 15. november kl. 20:

KONSERTAFTEN

Søndag 15. nov. kl. 12.30 } DUKKETEATER
Tirsdag 17. nov. kl. 17.00 }

UTLODNING

BUFFET

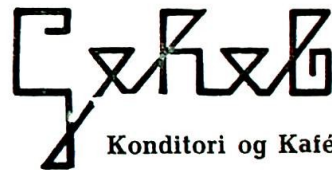
LYKKEJUL

ØSTERRIKE

Filmsøndag.

De østerrikske biskoper har bestemt at søndag 15. november i år skal være filmsøndag i alle bispedømmer. En slik filmsøndag finner sted hvert annet år i Østerrike. Motto for dette års filmsøndag er «Gud ser også hvilken film du velger.»

Det vil bli lest et kort hyrdebrev i alle kirker, og alle som bestyrer eller eier kinoer blir på forhånd anmodet om å sette en av 200 foreslåtte filmer på programmet den dag. (KNA)

Konditori og Kafé

KRISTIANSAND S.

W. Nørgaard Jensen

FRUKT- OG GRØNNSAKFORRETNING

A. KRUSE SMITH

Entreprenørforretning

KRISTIANSAND S

Ole Moe
TIDL. TOBIAS TORJUSEN

Bygningsartikler — Jern & Stål m. m.

Tlf. 24 452

TOR RUUD

Aut. Rørleggerforretning

Hannevik Terrasse 5 - Kristiansand S.

BLIKKENS LAGER

JOHAN GÜNTHER

Tlf. 22685 - Kristiansand S.

SIGURD SØRENSEN

Begravelsesbyrå

Holbergsgt. 15 — Tlf. 22 153 — 25 717

Egen likbil for transport

Knut Lie &

Byens Stabbur

TELEFON 2234

KRISTIANSAND S.

VIS A VIS NORGES BAKK

FETEVARERFORRETNING

— Salater —

En gros og en detalj

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Privat 41 64 78 - 69 43 72

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Joh. Weydahl A/S

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE

og

HERMETIKK

en gros

Kjente firmaer

En kjærkommen
gave:

VIEVANNSKAR
i porselen kr. 5.00

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Walligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25

OSLO

1/2 rørlegger

Telefon: 42 41 75 - 42 41 56
Hausmannsgt. 16 - Oslo

Utfører nyanlegg

Omlegninger og reparasjoner

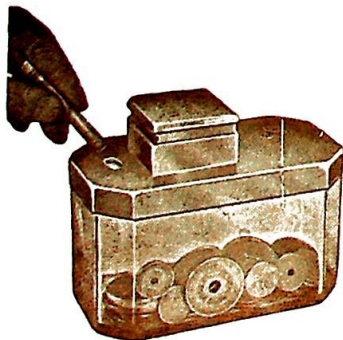
WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler